

Oslofjordplanen: Status og videre arbeid

Forskningskonferanse:
Ny kunnskap om kyst- og
ferskvann
10. november -21

Jon Lasse Bratli
Prosjektleder Miljødirektoratet

Helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med aktivt friluftsliv



14.10.2019

Forslag til helhetlig plan Oslofjorden

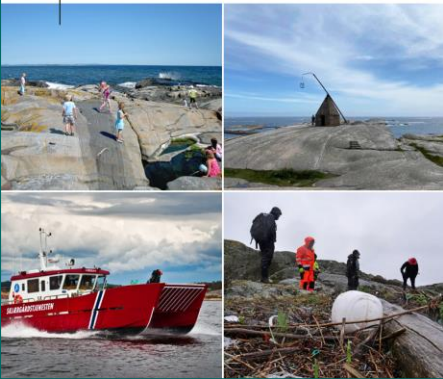
Ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv



Klima- og
miljødepartementet

Tiltaksplan

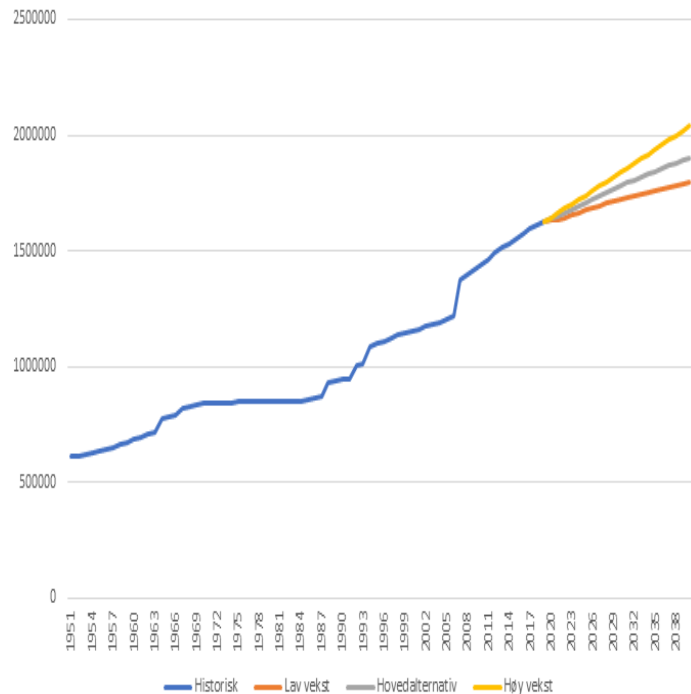
Helhetlig tiltaksplan for en
ren og rik Oslofjord med
et aktivt friluftsliv



- Enstemmig anmodningsvedtak i Stortinget april 2018 (til regjeringen)
- Innspillskonferanse nov 2018
- Oppdrag fra KLD til Mdir om å lage forslag til plan feb 2019
- Omforent forslag fra direktoratene 1. desember 2019
- Regjeringens Oslofjordplan 30. mars 2021
- 63 tiltak og 19 punkter for kunnskapsinnhenting

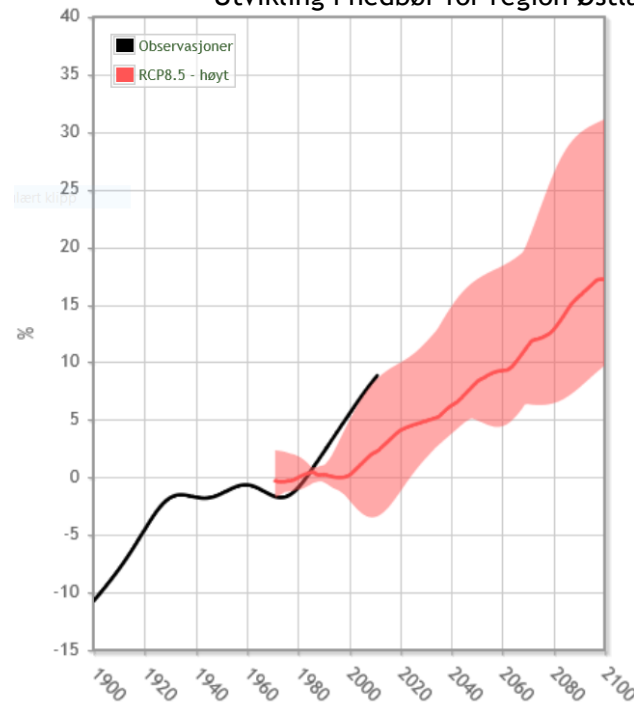
Drivkrefter :

Befolkning



Klima

Utvikling i nedbør for region Østlandet.



KUNNSKAPSSTATUS OSLOFJORDEN

SALT RAPPORT NR 1036

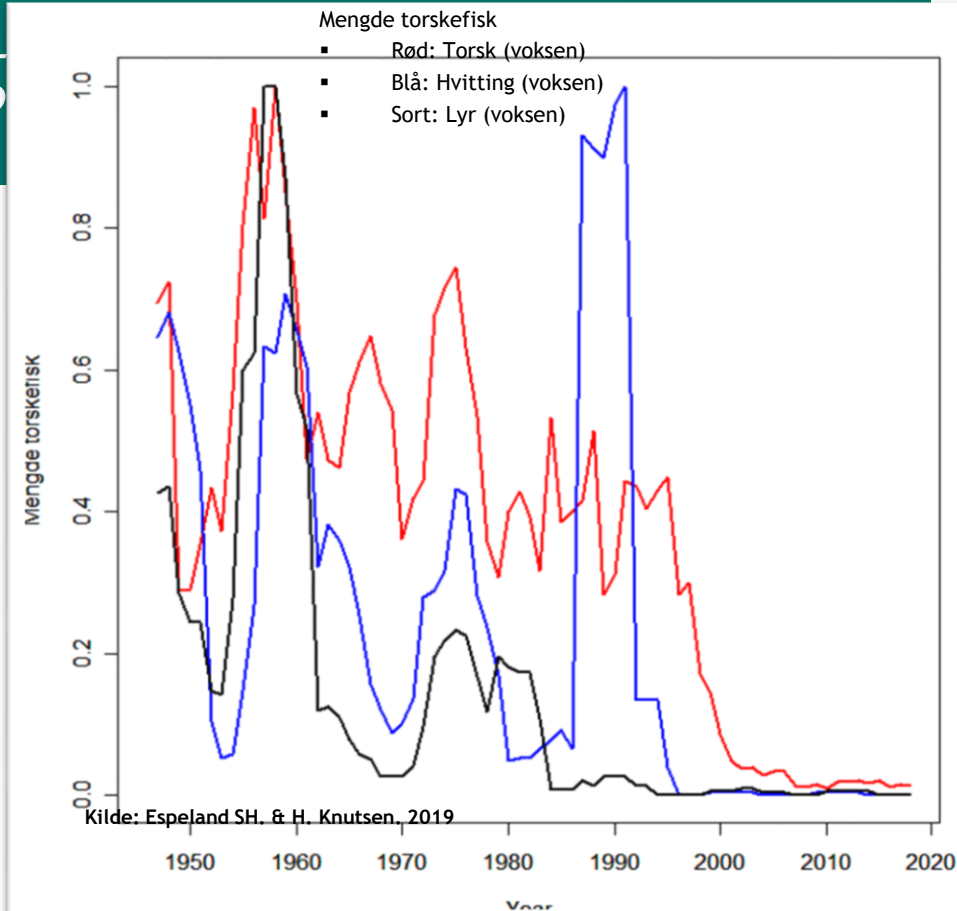


Parameter	Område	Dagens tilstand	Utvikling over tid
N	NÆRINGSSALTER NITROGEN	Indre Oslofjord ☹ Moderat	Negativ ↘
	Ytre Oslofjord ☹ Moderat	Positiv ↗	
	Sidefjorder ☹ Moderat	Positiv ↗	
P	NÆRINGSSALTER FOSFOR	Indre Oslofjord ☹ Moderat	Stabil →
	Ytre Oslofjord ☺ God	Negativ ↘	
	Sidefjorder ☹ Moderat	Positiv ↗	
	PLANTEPLANKTON KLOROFYLL	Indre Oslofjord ☺ God	Stabil →
	Ytre Oslofjord ☺ Svært god	Stabil →	
	Sidefjorder ☹ Moderat	Stabil →	
	DYREPLANKTON	Ytre Oslofjord ☺ God	Negativ ↘
	BLØTBUNN	Indre Oslofjord ☹ Moderat	Positiv ↗
	Ytre Oslofjord ☹ Moderat	Negativ ↘	
	Sidefjorder ☹ Dårlig	Stabil →	
	ÅLEGRESS	Indre Oslofjord ☹	Negativ ↘
	Ytre Oslofjord ☹ Dårlig	Positiv ↗	
	MAKROALGER	Indre Oslofjord ☹ Moderat	Stabil →
	Ytre Oslofjord ☹ Moderat	Negativ ↘	
	TORSK	Indre Oslofjord ☹ Dårlig	Negativ ↘
	Ytre Oslofjord ☹ Dårlig	Negativ ↘	
	STEINKOBBE	Ytre Oslofjord ☹ Svært god	Positiv ↗
	NISE	Ytre Oslofjord ☹ Svært god	Positiv ↗
	ÆRFUGL	Indre Oslofjord ☹ God	Positiv ↗
	Ytre Oslofjord ☹ Moderat	Negativ ↘	
	HETTEMÅKE	Indre Oslofjord ☹ Dårlig	Negativ ↘
	Ytre Oslofjord ☹ Dårlig	Negativ ↘	
	FISKEMÅKE	Indre Oslofjord ☹ Dårlig	Negativ ↘
	Ytre Oslofjord ☹ Dårlig	Negativ ↘	
	MILJØGIFTER	Indre Oslofjord ☹ Moderat	Positiv ↗
	Ytre Oslofjord ☹ God	Positiv ↗	
	Sidefjorder ☹ Moderat	Positiv ↗	



Tilstand og påvirkning

- Miljøtilstanden er svært alvorlig
 - Torsken er nesten borte
 - Tareskogene og ålegressengene forsvinner
 - Store fjordområder med død fjordbunn
 - Friluftsliv blir hindret av privatisering og stengsler
- Påvirkning
 - Landbruk og avløp er de største bidragsyterne til overgjødning og nedslamming av fjorden.
 - Miljøgifter gjør at fisk og skalldyr ikke kan spises i noen områder
 - Trålfiske er en påvirkning på bunnliv og fisk
 - Bit-for-bit nedbygging av strandsonen



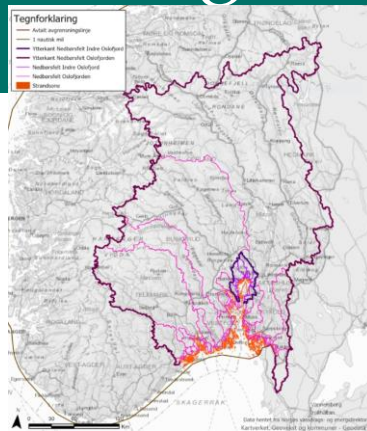
Hovedbudskap

- *Samordna innsats på tvers av kommunar, næringar og samfunnssektorar er naudsynt for å nå målet om ein rein og rik Oslofjord.*
- *Vekt på å **samordne, supplere og forsterke** alt det positive som skjer for å ta vare på miljøet i og ved Oslofjorden.*
- *Etablere eit Oslofjordråd der eg saman med ordførarane og fylkesordførarane vil sjå til at tiltaka blir gjennomført slik planen legg til grunn.*

Oppbygning og avgrensning av tiltaksplanen

Tiltaksplanen er delt inn i 7 innsatsområder.

- Innsatsområde 1-5 - tiltak for å bedre miljøtilstanden
- Innsatsområde 6 - tiltak for å fremme et aktivt friluftsliv
- Innsatsområde 7 - tverrgående tiltak for en helhetlig forvaltning av Oslofjorden (areal)



Totalt 63 tiltak + 19 kunnskapstiltak

Tiltak: Landbruk

- Redusere avrenning fra landbruket
- Iverksetting av **regionale forskrifter** for jordarbeiding (pløying)
- Revidere **gjødselvarerforskriften** for å redusere avrenning av gjødsel
- Økt tilsyn med, og handheving av kravet om **kantsoner** som motvirker erosjon og avrenning langs vassdragene



FOTO: Anne-Beth Scheen



MILJØ-
DIREKTORATET

Tiltak: Forurensning

- Strengere håndheving av krav til utslipp av **avløpsvann** og styrking av innsatsen med tilsyn og oppfølging av at kravene overholdes
- Forbud mot tømning av **septik** fra fritidsbåter gjennom lokale forskrifter innen utgangen av 2022 der det er grunnlag for dette
- Redusere tilførsel av **miljøgifter**
- Redusere mengden marin **forsøpling** i og ved Oslofjorden gjennom tilskudd til opprydding



Foto: Marianne Gjerv

Tiltak: Fisk og fiske

- Kartlegging av alle nåværende og tidligere gytebekker for **sjøørret** og prioritere koordinerte tiltak for forbedring av gyting og oppvekst.
- Minst ett freda område for **hummer** i hver kommune
- Fortsatt tiltak mot fiske av **torsk**
- Vurdere regulering av **trålfisket** ved evaluering av kysttorsktiltak i 2022



FOTO: Øystein Paulsen /
Havforskningsinstituttet

Tiltak: Restaurering

- Utarbeide en strategisk **plan** for restaurering av vassdrag for perioden 2021-2030
- Prioritere restaurering av naturverdier i vann ved fordeling av **tilskudd** til vassmiljøtiltak
- Åpning av **vegfyllinger** som er til hinder for vanngjennomstrømming og sirkulasjon der det er mulig
- Utvikle **veileder** og plan for restaurering av marin natur for mer restaurering i kommunene



Foto: NJFF

KLD etablerer et Oslofjordråd

- Alle har et ansvar for å gjøre det som er nødvendig.
- KLD vil derfor etablere *Oslofjordrådet*.
- Oslofjordrådet skal:
 - Møtes hvert år
 - Dokumentere status for tiltakene
 - Utveksle erfaringer
 - Sikre oppfølging og framdrift av de ulike tiltakene





Om Miljødirektoratets rolle

- Sekretariat for Oslofjordrådet
- Kontakt: Jon Lasse Bratli, vannseksjonen
- Ansvar for opplegg for rapportering av tiltak til Oslofjordrådet
- Ansvar for 33 tiltak der vi er virkemiddeleier alene eller sammen med flere andre tiltakshavere
- Koordinere alle sektorer og kommuner sine innspill til oppfølging
- KLD koordinerer internt i sitt dep og er pådriver ovenfor andre dep

Fordeling av tiltak på aktørene

- KLD (19)
- KMD (8)
- SD (7)
- LMD (2)
- KUD (2)
- HOD (1)
- Miljødirektoratet inkl SNO (33)
- Kystverket (9)
- Landbruksdirektoratet (8)
- Statens vegvesen (6)
- Riksantikvaren (5)
- Fiskeridirektoratet (5)
- Sjøfartsdirektoratet (5)
- NVE (2)
- Mattilsynet (1)
- Forsvarsbygg (1)
- SSB (1)
- Fylkeskommune (11)
- Kommune (21)
- Statsforvalter (11)
- Havforskningsinstituttet (2)
- IUA: Interkommunale utvalgene mot akutt forurensing (1)
- Kystvakten (1)
- Havneansvarlige (1)
- Vegeiere (1)
- Friluftsråd (1)
- Politiet (1)
- Norsk maritimt museum (1)

Regjeringens plan, del 5

Innsatsområde 1: Redusere utslipp fra kommunalt avløp og avløp i spredt bebyggelse

- | | | |
|-----|--|--|
| T 1 | Strengere håndheving av eksisterende krav i regelverket for utslipp av kommunalt avløpsvann og avløpsvann fra spredt bebyggelse | Miljødirektoratet
statsforvalteren |
| T 2 | Redusere mengden overvann og annet fremmedvann som tilføres avløpsnettet gjennom krav i utslippstillatelser og kommunale handlingsplaner for avløpssektoren | statsforvalter i samarbeid med kommunene |
| T 3 | Bidra til økt rensing av forurenset overvann gjennom etablering av rutiner for tømning av sandfang for å redusere utslippene av forurenset overvann til fjorden | Statens vegvesen
kommuner |
| T 4 | Sikre at utslipp fra avløpsanlegg for spredt bebyggelse og mindre tettbebyggelser renses i tråd med rensekravene i forurensingsforskriftens kapittel 12 og 13, slik at miljømålene etter vannforskriften kan nås innen 2027, og senest innen 2033. Dette er også en føring i de Nasjonale føringene for arbeidet med oppdatering av de regionale vannforvaltningsplanene fra Klima- og miljødepartementet av 19. mars 2019 | kommuner |



Tiltak: T1, Strengere håndheving av eksisterende krav i regelverket for utslipp av kommunalt avløpsvann og avløpsvann fra spredt bebyggelse

Fremdriftsansvarlig etat (den etat som står øverst på lista over ansvarlige i tiltaksplanen):	Miljødirektoratet, statsforvalteren <u>og kommunen</u>
Ansvarlig seksjon:	HHA
Kontaktperson:	Cecilie Kristiansen/Rita Vigdis Hansen
Andre interne bidragsytere (seksjoner og kontaktperson):	VVA (Helga og Jon Lasse) og TJU (Jon Erik og Camilla)
Hovedansvarlig etat:	Miljødirektoratet/statsforvalteren
Andre ansvarlige etater:	KMD/kommunen
Konkretisering av tiltaket: Statsforvalteren og kommunen er forurensningsmyndigheter for kommunalt avløpsvann og avløpsvann fra spredt bebyggelse. Eksisterende krav finnes i forskrifter, spesielt forurensningsforskriften del 4 om avløp, og i enkelttillatelser. Tiltaket innebærer både en tettere og strengere tilsynsoppfølging og å sikre at tillatelsene er i tråd med regelverket.	
Beskrivelse av prosess, behov for involvering, forankring osv: Avløpsarbeidet har de siste årene vært prioritert blant annet gjennom oppdrag til statsforvalteren i tildelingsbrevet med forventninger om en strengere håndheving av eksisterende krav og å skjerpe krav i tillatelser. I forbindelse med dette har Miljødirektoratet utarbeidet diverse veiledning til statsforvalteren og kommunen og hatt tett dialog med bransjeforeningen Norsk Vann. Det er behov for å fortsette det arbeidet som er i gang inkludert avløpsoppdrag i kommende tildelingsbrev og ytterligere veiledning til statsforvalteren og kommunene. Det vil høsten 2021 gjennomføres en landsdekkende tilsynsaksjon der statsforvalteren vil kontrollere kommunale avløpsanlegg/IKS som har utslipp fra større tettbebyggelser. Tidligere tilsynsaksjon for å kontrollere kommunens arbeid som forurensningsmyndighet for utslipp fra mindre tettbebyggelser viste behov for forbedring. Det er derfor behov for å gjenta denne aksjonen i løpet av de nærmeste par årene. Diskusjoner og avklaringer om dette vil inkluderes i de vanlige prosessene om tilsynsplanlegging i Miljødirektoratet og prosesser for avklaring av kommunetilsyn.	
Viktigste flaskehals/risiko for at tiltaket ikke blir gjennomført: Ressurser og kompetanse hos myndighetene.	
Dato antatt ferdig gjennomført tiltak: Tilsynsarbeid er pågående og kontinuerlig arbeid. Strengere håndheving er noe som vil være koblet til tilsynsarbeidet fremover.	
Anslått budsjett:	

Fremdriftsplan:	H	V	H	V	H	V	H	V	H	V
	ø	å	ø	å	ø	å	ø	å	ø	å
Deloppgave og/eller Milepæl	t	r	t	r	t	r	t	r	t	r

Samgang mellom Vannforvaltningsplanene og Oslofjordplanen

- Det meste av innsatsområde 1-5 dekkes av Vannforvaltningsplanene (VFP) som vedtas denne høsten (utenom friluftsliv og arealforvaltning)
- Oslofjordplanen må ses på som en ekstra dytt for å gjennomføre VFP i region Oslo/Viken, Innlandet og Vestfold/Telemark (regjeringen har allerede bestemt)
- Sektorer og kommuner/vannområder sørger for gjennomføring

Hva har vi gjort og hva gjør vi videre?

- VRM Oslo/Viken og Ve/Te - SF - vannområdene har lagt inn flere tiltak i VFP (eg. tiltaksprogram) slik at innsatsområder og tiltak i Oslofjordplanen gjenspeiles
- Har etablert internt/ekstern -Teams hvor alle tiltakskortene ligger - Departementene + Mdir har allerede fylt ut sine kort
- Sendte 5. oktober ut brev til direktorater/SF/FK/K om utfylling av Tkort på Teams, innen 15. nov - bruker ellers direktoratsgruppa under vannforskriften
- Alle K (120 stk) har fått bestilling om å fylle ut hvert sitt tiltakskort for tiltak der de er hovedansvarlige
- Alle kort skal sendes til Oslofjordrådet i løpet av høsten
- Alle fagdepartement inkluderer Oslofjordplanen i sine tildelingsbrev til resp. direktorater
- Rapportering til Oslofjordrådet sommeren -22 og siden annethvert år fram til 2026

